

Dny japonské kultury v Litomyšli

26.2.2023 - | UNESCO

Japonská kultura v Litomyšli? To už začíná být pomalu hezká tradice. Připomeňme, že spolupráci s japonskými městy zahájila Litomyšl již v roce 2004. Do té doby jste mohli vidět pouze japonské turisty, kteří naším městem „proklusali“, natočili a vyfotografovali si vše krásné, jeli dál a tzv. „cestovali až doma“ při prohlížení svých obrázků. Od roku 2004 k této jistě početnější skupině přibyla ještě další skupinka. Jsou to návštěvníci z Japonska, kteří nám chtějí předvést něco ze své kultury, svých zvyků a tradic. Mladí muzikanti, kteří si chtějí v rodišti jim tolik oblíbeného Bedřicha Smetany zahrát, prohlédnout si to tu a navázat kontakty s místními hudebníky.

Dny japonské kultury, které nás čekají v březnu, budou v pořadí již třetím, ale zcela jistě dosud největším představením nám tak vzdálené kultury. Multizánrovou přehlídku japonské kultury a umění pořádají ve dnech 25. - 29. března 2008 Město Litomyšl a Česko-japonská společnost ve spolupráci s Evropským školicím centrem Litomyšl a hotelem Zlatá Hvězda. Těšit se můžeme na vystoupení dvou renomovaných dechových orchestrů z měst Nara a Jokohama a velmi zajímavou výstavu v Zámeckém pivovaru spojenou s praktickými ukázkami japonských tradic. Uvidíme i originální představení tradičního japonského divadla kjógen či nezapomenutelný skvost japonské kinematografie, film Tokijský příběh, který v roce 1953 natočil legendární režisér Ozu Jasudžiró. Nebude chybět ani ukázka japonských bojových umění budo či rituální lukostřelby kjúdó. S připravenou akcí pozoruhodně termínově ladí i Mistrovství ČR seniorů v karate, které proběhne v Městské sportovní hale v sobotu 29. března. Na sobotní večer připravujeme v Music Clubu Kotelna i oblíbené Karaoke show, jehož kolébkou je právě Japonsko a kterého by se měli podle předpokladů zúčastnit i mladí japonští hudebníci. V průběhu týdne budou navíc na litomyšlských středních školách probíhat workshopy na téma kaligrafie, ikebana, kimono atd.

A protože nejen kulturou živ je člověk, nabízíme ve spolupráci s hotelem Zlatá Hvězda také Dny japonské kuchyně. Ve čtvrtek a v pátek celý den a v sobotu do patnácti hodin si můžete objednat kompletní japonské menu sestavené z japonské polévky, kuřecího, vepřového a rybího masa a nezbytné pochoutky sushi. Místo příboru můžete vyzkoušet o haši neboli hůlky. Vařit pro vás bude paní Ohwatari z restaurace Katsura.

Dny japonské kultury v Litomyšli se konají pod záštitou Velvyslanectví Japonska v ČR a Českého centra v Tokiu a za podpory města Nara a japonské kulturní nadace MCEC (Music & Cultural Exchange Council International, Inc).

Podrobnější popis programu:

Koncerty

Mládežnické a zejména školní dechové orchestry mají v Japonsku bohatou tradici a především střední školy jsou na ně právem pyšné. Nejinak je tomu i v případě jokohamské vyšší střední školy Sóei (Yokohama Soei Hight School) a narské vyšší střední školy Ičidžó (Nara Municipal Ichijo Senior Hight School).

Kosmopolitní přístavní město Jokohama je považováno za kolébkou japonské dechové hudby a orchestr, který původně vznikl v r. 1966 při místní dívčí universitě, na tuto tradici navazuje. Dnes orchestr funguje pod hlavičkou dvoustupňové střední školy Sóei (studenti ve věku 12-19 let) a má bezmála 170 členů. Orchester, jehož mottem je „hudba prostoupená srdcem“, získává pravidelně ocenění v domácích soutěžích a v posledních letech hojně vystupuje i v zahraničí (Hawaii, Singapur, Čína, Austrálie, Rakousko aj.)

Orchestr Vyšší střední školy Ičidžó (studenti 15-19 let) pochází z prastaré císařské metropole Nara, která bude v roce 2010 slavit 1300 let od svého založení. Orchestr se hojně uplatňuje při četných městských slavnostech (více než 30 koncertů ročně) a má za sebou první 4 zahraniční turné (2x Korea a 2x Austrálie).

Výstava Duše a tvar japonské tradice

Citlivě zrekonstruované historické prostory Zámeckého pivovaru budou ideální pro připravovanou výstavu. Výstava chce podle pořadatelů představit japonskou tradici nikoliv jako krásnou leč odlehlou minulost, ale především jako hybný tvůrčí potenciál, který pod rukama zasvěcených tvůrců dokáže promlouvat nečekaně moderním jazykem. Tradice se pro tvůrce, stejně jako pro aktivní návštěvníky, stává prostorem pro setkání a poznávání jeden druhého i sebe sama.

Jádrem výstavy bude rozsáhlá instalace ikebany (převážně z dílny školy Sógecu), která velmi sugestivně odráží obdiv Japonců k přirozené kráse materiálu, proměnám ročních dob a schopnost spoluvytvářet harmonii - stejně jako úctu k jedinečnosti každého stvoření. Větve si pod rukama mistrů zachovávají svou drsnost a monumentalitu, květiny svou hravost, křehkost i odvážnost. Expozici ikebany doplní v ČR dosud málo známá ošibana - japonské obrazy z lisovaných květin.

V navazujících prostorách nás fotografie i trojrozměrné exponáty vtáhnou do světa tradičních japonských svátků a slavností, které jsou dnes stejně živé, jako před staletími. Budete se moci obdivovat neokázalé kráse japonských kimon, klasických i těch z dílen současných módních návrhářů - a procházet se tajuplnými zákoutími vlastního nitra při pohledu na symbolickou krajinu minimalistické kamenné zahrady.

Slavnostní zahájení výstavy bude ve středu 26.března v 18.00 hodin. Návštěvníci se v první řadě mohou těšit na komentované ukázky několika stylů aranžování ikebany - od přísně klasického až po zcela moderní. Podobný vývoj jako aranžování květin zažila i tradiční hudba. Např. bambusová flétna šakuhači nebyla původně hudebním nástrojem, nýbrž nástrojem zenové meditace - a ze specifické „syrové“ techniky její hry je to dodnes patrné. V podání našeho nejvýznamnějšího hráče na tuto flétnu a jejího neúnavného propagátora, doc. Vlastislava Matouška, zazní klasické meditační skladby honkyoku, i jeho vlastní kompozice - „Kaligrafie pro hlas a bambus“ na námět starojaponské básnické sbírky Hjakunin iššu. Meditativnost flétny šakuhači by měla svým způsobem vyvážit praktická disciplína - a sice ukázka oblékání tradičního kimona, doplněná zasvěceným výkladem.

Divadlo kjógen

Ve čtvrtek 27. března se mohou Litomyšlané na vlastní kůži přesvědčit, že smích dokáže spolehlivě překlenout mezikulturní propasti. Na pódiu Smetanova domu představí soubor „Malé divadlo kjógenu - Nagomi kjógenkai“ trojici klasických japonských frašek kjógen s názvy Kaki jamabuši - Horský mnich zlodějem tomelů, Kučimane - Papouškování a Busu - Lahodný jed. Frašky kjógen, prohlášené organizací UNESCO za světové kulturní dědictví, se po více než 6 staletí předávají z generace na generaci ve starých hereckých rodech. U slavného rodu Šigejama se již řadu let učí i východočeský rodák Ondřej Hýbl, zakladatel souboru a autor většiny českých překladů. Aby si český divák představení opravdu užil, předchází mu krátké osvětlení specifických vyjadřovacích prostředků tohoto žánru.

Film Tokijský příběh

Japonský film nemusí být plný šermířských soubojů či nadpřirozených příšer - docela dobře může sdílet úhel pohledu s rozjímavými disciplínami, jako je čajový obřad nebo tušová malba. Dokonale prostý a přitom prostoupený hlubokým vcítěním do postav i věcí kolem nich. Zejména je-li pod ním podepsán Ozu Jasudžiró (1903-63), označovaný někdy za nejjaponštějšího z japonských režisérů. Jeho klasický černobílý film Tokijský příběh (Tókjó monogatari, 1953) bude k vidění v litomyšlském kině Sokol v pátek 28. března.

Japonská kultura na vlastní kůži

V sobotu 29. března budou mít návštěvníci Zámeckého pivovaru možnost v praxi zakusit hned několik tradičních disciplín a to vždy od 10, 11 a 14 hodin. Ti, kdo budou ochotni na chvíli zapomenout na hektické tempo každodenního života, se budou moci stát hosty tradičního čajového obřadu školy Urasenke. Čeká je možnost nejen zakusit atmosféru ztišení při čajovém setkání, ale i okusit šlehaný čaj mačča a klasické japonské cukroví. Japonští kaligrafové vás seznámí s tradicí „prožitkového“ psaní znaků - a na památku si budete moci odnést i jeden kaligrafický nápis podle vlastní volby.

Zejména pro rodiny s dětmi bude určena dílna origami - tradičního japonského skládání papíru a ukázka oblékání kimona. Ve tři hodiny bude navíc na nádvoří předvedena rituální lukostřelba kjúdó.

<https://www.unesco-czech.cz/tiskova-zprava?id=36>